Lietas Nr. A420541512
Lietas arhīva Nr. AA43-1698-16/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 23.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Liniņa,
tiesneses I.Kaļiņina un U.Mihailova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Līgatnes novada domei izdot administratīvo aktu par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu, sakarā ar trešās personas /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 9.augusta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. B/iesniedzis administratīvajā tiesā pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Līgatnes novada domei (turpmāk – Dome) izdot administratīvo aktu par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu /adrese/ (turpmāk – nekustamais īpašums).

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[1.1] Atsaucoties uz Būvniecības likuma 3.pantu, pieteicējs norāda, ka saskaņā ar Līgatnes pilsētas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem saimniecības ēkas nedrīkst ierīkot tuvāk nekā 3 metrus no zemesgabala sānu robežas vai aizmugures robežas. Šo minimālo attālumu var samazināt vai būvēt uz robežas tikai ar noteikumu, ka saņemta kaimiņa zemesgabala īpašnieka rakstiska piekrišana, ko viņš apliecina ar parakstu uz zemesgabala plānojuma lapas.

Pieteicējs nav devis nekādu piekrišanu būvēt saimniecības ēku pie sava īpašuma /adrese/ robežas. Tādējādi, uzbūvējot saimniecības ēku /adrese/, pie zemes gabala /adrese/ robežas tuvāk, nekā tas atļauts normatīvajos aktos, ir aizskartas viņa subjektīvās tiesības.

[1.2] Pieteicēja ieskatā, ir jāvērtē nekustamajā īpašumā patvaļīgi uzbūvētās saimniecības ēkas atbilstība Latvijas būvnormatīvam LBN 201-10 „Būvju ugunsdrošība", un konkrēti tas, vai starp patvaļīgi uzbūvēto būvi un zemes gabala /adrese/ robežu ir ievērots minētajā būvnormatīvā noteiktais minimālais ugunsdrošības attālums. Tā neievērošana radītu papildus ugunsdrošības riskus viņa īpašumam /adrese/.

[2] Lietā kā trešā persona Domes pusē pieaicināta nekustamā īpašuma īpašniece /pers. C/.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 9.augusta spriedumu pieteicēja pieteikums apmierināts un Domei uzlikts par pienākumu viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru uzliktu par pienākumu novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas (nojaukt malkas nojumi) nekustamajā īpašumā.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Tiesa atsaucās uz Būvniecības likuma 30.panta otro, ceturto, piekto un sesto daļu, no kurām secināms, ka pašvaldībai ir pienākums pieņemt lēmumu par būvniecības radīto seku novēršanu divos gadījumos. Pirmais, ja konstatēta būvniecība bez akceptēta būvprojekta, otrais, ja būvniecība notiek bez būvatļaujas vai neatbilst akceptētajam būvprojektam un šos būvniecības pārkāpumus nav iespējams novērst un būvniecību turpināt atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Savukārt šos būvniecības pārkāpumus pašvaldība konstatē, ņemot vērā būvinspektora sniegto atzinumu.

[3.2] 2013.gada 31.maijā Līgatnes novada būvvaldes būvinspektors sastādījis atzinumu Nr.15-13 par būves pārbaudi /adrese/, (turpmāk – atzinums). Atzinumā ir secināms, ka strīdus objekts ir ar plēvi nosegta malkas grēda, kuras abas puses nostiprinātas ar kārtīm, tomēr no atzinumam pievienotajiem fotouzņēmumiem tiesa to nekonstatēja. Gluži pretēji, no fotouzņēmumiem nepārprotami ir konstatējams, ka malka tiek glabāta speciāli šim nolūkam uzbūvētajā nojumē, kas konstruktīvi balstīta uz apaļkoka stabiem, kas nojumes sānos tiek balstīti gan ar horizontāliem, gan slīpiem apaļkokiem, ar jumta konstrukciju, kas apvilkta ar plēvi, un no koka dēļiem izbūvēto aizmugurējo sienu.

Tātad trešās personas malkas nojume ir būvniecības procesā radies ar zemi saistīts veidojums, kam ir noteikta funkcija – malkas glabāšana. Tātad šī nojume ir atzīstama par būvi Būvniecības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē, līdz ar to uz to ir attiecināmas būvniecības nozari reglamentējošās tiesību normas.

[3.3] Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie

būvnoteikumi) 16.punkts noteic, ka mazēka ir vienstāvu ēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m^2.

Kaut arī izskatāmās lietas materiālos nav konstatējami trešās personas malkas nojumes izmēri, tomēr no lietā esošajiem fotouzņēmumiem ir secināms, ka tās apbūves laukums nav lielāks par 25 m^2, līdz ar to minētā nojume ir atzīstama par mazēku.

[3.4] Būvniecības likuma 13.panta pirmā daļa noteic, ka pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas jāsaņem būvatļauja Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā. Minētā likuma 16.panta pirmā daļa noteic, ka būvdarbus drīkst veikt tikai saskaņā ar pašvaldības akceptētu būvprojektu, izņemot gadījumus, kas paredzēti Vispārīgajos būvnoteikumos.

Savukārt Vispārīgo būvnoteikumu 62.punktā paredzēti tie gadījumi, kad būvprojekts un būvatļauja nav nepieciešami, cita starp arī mazēkai lauku apvidū, ja tās apjoms un būvvieta saskaņota būvvaldē (62.2.apakšpunkts).

Konkrētajā gadījumā trešās personas malkas nojume atrodas Līgatnes pilsētā, nevis lauku apvidū, tātad nav konstatējams tiesību normās noteiktais izņēmums, kad būvdarbi veicami bez akceptēta būvprojekta un būvatļaujas.

Tādējādi tiesa konstatēja, ka trešās personas malkas nojumes būvniecība veikta bez akceptēta būvprojekta, līdz ar to Domes pienākums ir pieņemt Būvniecības likuma 30.panta sestajā daļā paredzēto lēmumu par būvniecības radīto seku novēršanu, nojaucot malkas nojumi.

[3.5] Trešās personas uz robežas uzbūvētā malkas nojume neatbilst Līgatnes novada apbūves noteikumiem (Līgatnes novada teritorijas plānojuma II sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi", kas apstiprināti ar Līgatnes novada domes 2012.gada 6.septembra lēmumu (sēdes protokols Nr.11 5.§) „Par Līgatnes novada teritorijas plānojuma 2012.–2023.gadam galīgās redakcijas apstiprināšanu"; turpmāk – Līgatnes novada apbūves noteikumi), jo saskaņā ar šo noteikumu 2.60. un 5.14.3.apakšpunktā noteikto trešās personas malkas nojume ir saimniecības ēka šo noteikumu izpratnē, tādējādi izvietot to nedrīkst tuvāk par 3 metriem no zemes vienības robežas ar blakus zemes īpašumu. Šo attālumu var samazināt vai būvēt uz robežas, kaimiņiem vienojoties un saņemot rakstisku piekrišanu uz būvprojekta ģenerālplāna lapas vai detālplānojuma galvenās kartes. Konkrētajā gadījumā trešās personas malkas nojume uzbūvēta uz robežas, nesaņemot rakstisku piekrišanu no pieteicēja.

[3.6] Tiesa atzina, ka izskatāmajā lietā pastāv priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīga administratīva akta izdošanai. Līdz ar to pieteicēja pieteikums ir apmierināms, bet Domei uzliekams pienākums saskaņā ar Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu pieņemt lēmumu par būvniecības radīto seku novēršanu – trešās personas malkas nojumes nojaukšanu.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 9.augusta spriedumu trešā persona iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot pieteikumu noraidīt.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Pirmās instances tiesas tiesnesim bija jāatsaka pieņemt pieteikumu sakarā ar to, ka Dome savu lēmumu strīdus jautājumā jau bija izskatījusi pēc būtības vēl 2010.gadā. Pieteicējs nav pārsūdzējis Domes Administratīvās komisijas 2010.gada 11.augusta lēmumu par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā, kas uzsākta, pamatojoties uz pieteicēja 2010.gada 3.jūnija iesniegumu. Pirmās instances tiesai, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 278.panta pirmās daļas noteikumiem, bija pienākums atstāt pieteikumu bez izskatīšanas, jo pieteicējs nebija ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[4.2] Vienīgais pierādījums, kuru tiesa ir izvērtējusi, ir būvvaldes atzinums un tam pievienotās fotogrāfijas. Pirmās instances tiesa nav izvērtējusi nevienu citu pierādījumu. Līdz ar to ir konstatējams Administratīvā procesa likuma 251.panta piektās daļas 1.punkta pārkāpums.

[4.3] Pirmās instances tiesa ir rīkojusies pretēji Administratīvā procesa likuma 249.panta noteikumiem, kas nosaka ievērot prasības robežas. Pieteicējs pieteikumā nebija lūdzis tiesu apstrīdēt atzinumu un nebija lūdzis atzīt atzinumā aprakstīto malkas novietni atzīt par mazēku Vispārīgo būvnoteikumu 16.punkta izpratnē.

[4.4] Trešā persona atsaucās uz Administratīvā procesa likuma 13.pantu, norādot, ka tiesa nav izvērtējusi, kāds sabiedriskais labums ir atzīstams par nozīmīgu, uzliekot par pienākumu nojaukt malkas grēdu (krāvumu).

[4.5] Tiesa spriedumu nav taisījusi par visu malkas grēdu, bet tikai par to daļu, kas ir nosegta ar dēļiem un plēvi, taču malka ir arī sakrauta krājumā pie nojumes gar kaimiņa zemesgabala robežu. Tiesa spriedumā nav norādījusi, ka nojaucama ir arī šī malkas grēdas daļa.

[4.6] Līgatnes novada pašvaldībai nav tiesību norādīt, kurā vietā vasaras sezonā atvestā malka ir glabājama.

[4.7] No sprieduma nav saprotams, vai malkas krāvums ar plēves jumtu ir atzīstams par mazēku, malkas nojumi vai saimniecības ēku.

[4.8] Pieteicējam, kopš viņš 2002.gadā iegādājās nekustamo īpašumu /adrese/,nav bijušas pretenzijas pret malkas grēdas atrašanās vietu trešās personas nekustamajā īpašumā. Tādējādi ir konstatējams Civillikuma 1434.pantā paredzētais apstiprinājums (piekrišana) tās novietojumam.

[4.9] Tiesa nav konstatējusi, ka malkas krāvums ir malkas šķūnis, līdz ar to nav atzīstams, ka tā būtu ēka vai būve Līgatnes novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu izpratnē.

Malkas krāvums, malkas nojume, vienalga kā to nosauc strīdā iesaistītās puses vai tiesa, ir ar sezonas raksturu. Sezonas būvēm saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 62.3.punktu būvprojekts un būvatļauja nav nepieciešama.

Tādējādi trešajai personai nebija pienākuma vērsties būvvaldē ar lūgumu izsniegt būvatļauju atvestās, ziemas sezonai paredzētās, skaldītās malkas krāvuma apsegšanai. Secīgi Dome nav tiesīga pieņemt lēmumu nojaukt malkas nojumi, kā to paredz Būvniecības likuma 30.panta sestā daļa.

[5] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, ar 2015.gada 7.janvāra spriedumu pieteikumu apmierināja un uzlika par pienākumu Domei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās izdot administratīvo aktu, ar kuru uzliktu par pienākumu nekustamā īpašuma īpašniecei /pers. C/ novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas (nojaukt malkas nojumi) nekustamajā īpašumā.

[6] Izskatījusi lietu sakarā ar trešās personas kasācijas sūdzību, Augstākā tiesa ar 2016.gada 3.marta spriedumu atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 7.janvāra spriedumu un nodeva lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Augstākā tiesa norādīja, ka, izskatot lietu no jauna, tiesai jāapsver Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi" (turpmāk – Ēku būvnoteikumi) 7.6.apakšpunkta piemērošana un jālemj vai nu par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu (ja tiesa nonāk pie secinājuma, ka trešajai personai bija jāiesniedz būvniecības ieceres dokumenti), vai par pienākuma uzlikšanu pašvaldībai lemt par apbūves noteikumu pārkāpuma novēršanu (ja tiesa nonāk pie secinājuma, ka būvniecības ieceres dokumenti nebija jāiesniedz, bet nav ievērotas prasības par būves izvietojuma attālumu no pieteicēja zemesgabala robežas un nav saņemta pieteicēja piekrišana).

[7] Pieteicējs paskaidrojumā Administratīvajai apgabaltiesai norāda, ka strīdus malkas nojume neatbilst Ēku būvnoteikumu 7.6.apakšpunktam. Galvenā sezonas ēku īpatnība ir tā, ka to izmantošana ir paredzēta tikai vienu sezonu, pēc kuras beigām vienas sezonas ēkas ir jānojauc, neatkarīgi no ēkas konstrukcijas elementiem. Tā kā konkrētā koka ēka dotajā vietā atrodas jau vairākus gadus, tad to klasificēt kā vienas sezonas vieglas konstrukcijas ēku nevar. Šajā gadījumā tā ir patvaļīga būvniecība atbilstoši Būvniecības likuma 18.panta otrajai daļai. Tāds ir arī Ekonomikas ministrijas viedoklis, kas izteikts pieteicējam 2016.gada 30.marta e-pasta atbildē.

[8] Dome paskaidrojumā Administratīvajai apgabaltiesai norāda, ka saskaņā ar būvvaldes 2016.gada 4.aprīļa atzinumu Nr.BIS/BV-19.9-2016-1116(03-16) strīdus būve neatbilst Ēku būvnoteikumu 7.6.apakšpunktam.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir apmierināms daļēji.

[10] Attiecībā uz apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem par to, ka pieteicējam zudušas tiesības prasīt novērst patvaļīgas būvniecības sekas, atbilde rodama Augstākās tiesas spriedumā šajā lietā.

[11] Pieteicēja prasījums ir uzlikt pienākumu Līgatnes novada domei izdot administratīvo aktu par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu.

Būvniecības tiesiskums tiek vērtēts brīdī, kad būvniecības veicējs iesniedz projekta dokumentāciju iestādei, vai kad iestāde pārbauda faktiski uzbūvētas būves atbilstību pārbaudes brīdī spēkā esošajām tiesību normām (*sal. Augstākās tiesas 2013.gada 15.marta sprieduma lietā Nr.SKA-125/2013 10.punkts, sk. arī Augstākās tiesas 2011.gada 29.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA- 526/2011 7.punktu*). Līdz ar to, izlemjot, vai ir pamats būves nojaukšanai, nozīme ir tam, vai būve attiecīgajā vietā un veidā ir pieļaujama atbilstoši tā brīža regulējumam, kurš ir spēkā brīdī, kad cita persona prasa būvniecību atzīt par patvaļīgu (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 3.marta sprieduma Nr.SKA-127/2016 6.punktu*).

Tādējādi pieteicēja pieteikuma pamatotība ir izvērtējama, piemērojot uz lietas izskatīšanas brīdi spēkā esošās tiesību normas.

[12] No lietas materiāliem izriet, ka 2010.gada 3.jūnijā pieteicējs vērsās ar iesniegumu Domē, norādot, ka trešās personas nekustamajā īpašumā patvaļīgi tiek būvēta koka piebūve pie esošās saimniecības ēkas, uz robežas ar pieteicēja nekustamo īpašumu, un lūdzot veikt darbības patvaļīgās būvniecības seku novēršanai (*lietas 9.lapa*).

Trešajai personai 2010.gada 30.jūnijā tika sastādīts sadministratīvā pārkāpuma protokols par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152.panta otrajā daļā minēto pārkāpumu – patvaļīgu būvniecību bez būvprojekta un saskaņošanas. Minētajā protokolā Līgatnes novada būvvaldes (turpmāk – būvvalde) būvinspektors konstatējis, ka nekustamajā īpašumā izbūvēta malkas novietne (*lietas 28.lapa*). Protokolam pievienoti divi fotoattēli, kuros redzama malkas nojume, kas balstīta uz apaļkoku stabu konstrukciju ar šīfera jumtu un koka dēļu sienām (*lietas 29.lapa*).

2012.gada 22.maijā būvvaldes būvinspektors sastādījis atzinumu Nr.15-12S par būves pārbaudi, kurā konstatēts, ka nekustamā īpašuma ZA daļā, līdzās robežai ar pieteicēja zemes vienību, atrodas malkas grēdas, abās pusēs nostiprinātas ar kārtīm un nosegtas ar šīfera loksnēm. Segto malkas grēdu būvinspektors uzskatījis par atklātu āra (ārpustelpu) uzglabāšanu (*lietas 31.-32.lapa*). Minētajam atzinumam pievienoti divi fotoattēli, kuros redzama ar polietilēna plēvi apklāta malkas grēda, aiz kuras nedaudz redzama malkas nojume ar šīfera jumtu (*lietas 33.lapa*).

2013.gada 31.maijā būvvaldes būvinspektors sastādījis atzinumu Nr.15-13 par būves pārbaudi, kurā konstatēts, ka nekustamā īpašuma ZA daļā, līdzās robežai ar pieteicēja zemes vienību, atrodas malkas grēdas, abās pusēs nostiprinātas ar

kārtīm un nosegtas ar polietilēna plēvi. Segto malkas grēdu būvinspektors uzskatījis par atklātu āra (ārpustelpu) uzglabāšanu (*lietas 49.-50.lapa*). Minētajam atzinumam pievienoti divi fotoattēli, kuros redzama 2010.gadā fiksētā malkas nojume, taču šīfera vietā kā jumta klājums izmantota polietilēna plēve. Blakus nojumei divās rindās sakrauta neapsegta malkas grēda (*lietas 51.lapa*).

Pēc Administratīvās apgabaltiesas pieprasījuma būvvaldes būvinspektors 2016.gada 4.aprīlī veica strīdus malkas nojumes pārbaudi un sastādīja atzinumu Nr.BIS/BV-19.9-2016-1116(03-16), kurā konstatēts, ka saimniecības ēkas Z pusē atrodas malkas nojume, kura veidota kā statņu konstrukcija ar apšūtu A fasādi uz dēļu platformas. Pie būves vizuālās pārbaudes pamati nav konstatēti. Jumta pārsegumam izmantotas vecas šīfera loksnes, kuras stiprinātas uz apaļkokiem, kuri izmantoti par jumta nesošo konstrukciju (*lietas 149.-152.lapa*). Minētajam atzinumam pievienoti fotoattēli ar atzinumā aprakstīto malkas nojumi (*lietas 143.-148.lapa*).

[13] Izvērtējot minētajos atzinumos konstatēto kopsakarā ar fotoattēliem, pieteicēja pieteikumu un pārējiem lietas materiāliem, secināms, ka strīdus objekts šajā lietā nav malkas grēdas, kuras būvinspektors konstatējis 2012. un 2013.gadā, bet gan nojume, kuras atrašanos konkrētajā vietā būvvalde fiksējusi 2010.gadā un pārbaudījusi arī 2016.gadā. Nojume būvēta kā koka statņu konstrukcija ar dēļu sienām uz dēļu platformas un šīfera jumtu, tā tiek izmantota malkas glabāšanai.

2010.gadā Būvniecības likuma 1.panta 3.punkts noteica, ka būve ir būvniecības procesā radies ar zemi saistīts veidojums, kam ir noteikta funkcija.

No 2014.gada 1.oktobra ir stājies spēkā jaunais Būvniecības likums. Būvniecības likuma 1.panta 3.punkts paredz, ka būve ir ķermeniska lieta, kas tapusi cilvēka darbības rezultātā un ir saistīta ar pamatni (zemi vai gultni).

Tādējādi jaunajā Būvniecības likumā būves definīcija ir daudz plašāka, kas konkretizējama katrā konkrētā gadījumā.

Izskatāmajā gadījumā, balstoties uz būvinspektoru atzinumiem un fotoattēliem, apgabaltiesai nav šaubu, ka konkrētā malkas nojume kā ķermeniska lieta, kas saistīta ar zemi, ir atzīstama par būvi gan šobrīd spēkā esošā, gan iepriekšējā Būvniecības likuma izpratnē.

Trešā persona strīdus objektu nepamatoti dēvē par malkas krāvumu jeb krautni. Par malkas krāvumu konkrētajā gadījumā var uzskatīt malku, ko trešā persona novieto zem nojumes vai blakus tai, bet par būvi ir atzīstama tieši nojume. Savukārt tas faktiskais apstāklis, ka jumta šīfera segums vienu brīdi bija nomainīts ar plēvi, apgabaltiesas ieskatā nekādi neietekmē secinājumu, ka konkrētā malkas nojume ir būve.

[14] Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1260 „Noteikumi par būvju klasifikāciju" Pielikuma 1.punkts noteic, ka ēkas ir atsevišķi lietojamas apjumtas būves, kurās var iekļūt cilvēki un kuras ir noderīgas vai paredzētas cilvēku un dzīvnieku patvērumam vai priekšmetu turēšanai. Ja ēkām nav sienu, jābūt jumta projekcijas vai citādi iezīmētai robežai, kas nosaka patstāvīgi izmantojamas ēkas teritoriju.

Tādējādi saskaņā ar būvju klasifikāciju nojume malkas glabāšanai pieskaitāma pie ēkām.

[15] Laikā, kad nojume tapusi vietā, kur tā atrodas šobrīd, Būvniecības likuma 13.panta pirmā daļa noteica, ka pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas jāsaņem būvatļauja Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā. Minētā likuma 16.panta pirmā daļa noteica, ka būvdarbus drīkst veikt tikai saskaņā ar pašvaldības akceptētu būvprojektu, izņemot gadījumus, kas paredzēti Vispārīgajos būvnoteikumos.

Savukārt Vispārīgo būvnoteikumu 62.punktā paredzēti tie gadījumi, kad būvprojekts un būvatļauja nav nepieciešami. Minēto noteikumu 62.3.apakšpunkts paredz, ka būvprojekts un būvatļauja nav nepieciešama sezonas būvēm - nekapitālām, galvenokārt lauksaimniecībā izmantojamām būvēm, kuru kalpošanas laiks ir viena sezona.

Atbilstoši būvvaldes 2016.gada 4.aprīļa atzinumam Nr.BIS/BV-19.9-2016-1116(03-16) būves vizuālajā pārbaudē pamati nav konstatēti. Kā izriet no trešās personas paskaidrojumiem būvvaldei (*lietas 149.lapa*), dēļu grīdas platforma ir pārvietojama. No pieteicēja iesniegtā fotoattēla (*lietas 135.lapas reverss*) arī nevar izdarīt secinājumu, ka būve balstīta uz zemē ieraktiem betona pamatiem. Tātad strīdus būve nav kapitāla.

Tomēr, apgabaltiesas ieskatā, konkrēto malkas nojumi nevar atzīt par sezonas būvi, jo, lai gan tā ir nekapitāla, tā trešajai personai kalpo nepārtraukti, jo, kā paskaidrojusi trešā persona pirmās instances tiesas sēdē, malku viņa kurina visu vasaru un visu ziemu. Tātad malka ir nepieciešama ne tikai apkures sezonā. Līdz ar to arī nojumei, kur glabāt šo malku, nav sezonāla rakstura.

Tā kā uz nojumi neattiecas Vispārīgo būvnoteikumu 62.punktā paredzēti gadījumi, tad atzīstams, ka pirms nojumes būvniecības trešajai personai bija jāizstrādā būvprojekts un jāsaņem būvatļauja.

Lietā nav strīda, ka trešā persona nojumes būvniecību veikusi bez būvprojekta un būvatļaujas. Attiecīgi saskaņā ar tobrīd spēkā esošā Būvniecības likuma 1.panta 21.punktu šāda būvniecība ir uzskatāma par patvaļīgu.

[16] Pārbaudot nojumes būvniecības prasības saskaņā ar šobrīd spēkā esošo tiesisko regulējumu, Administratīvā apgabaltiesa konstatē un secina turpmāk minēto.

Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.500), kas stājušies spēkā no 2014.gada 1.oktobra, nosaka būvju iedalījumu grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvību, veselību un vidi. Saskaņā ar noteikumu Nr.500 4.punktu būves iedala trīs grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības un iespējamās ietekmes uz vidi. Pirmā ir zemākā, bet trešā ir augstākā grupa.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.500 1.pielikumu par pirmās grupas ēku atzīstama mazēka (vienstāva ēka, t. sk. nojume un

palīgēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m^2). Lietā nav strīda, ka nojumes apbūve laukums nepārsniedz 25 m^2, līdz ar to nojume pieskaitāma pirmās grupas ēkām.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.500 70.punktu pirmās grupas būvju būvniecību ierosina, iesniedzot būvvaldē paskaidrojuma rakstu vai apliecinājuma karti. Būvvaldē iesniedzamo dokumentu saturu un apjomu nosaka speciālie būvnoteikumi. Minēto noteikumu 71.punkts paredz, ka lēmums par būvniecības ieceres akceptēšanu ir spēkā divus gadus, un šajā termiņā ir jārealizē iecere, ja speciālajos būvnoteikumos nav noteikts citādi.

Tātad mazēkas būvdarbu veikšanai normatīvie akti vairs neparedz būvatļauju, to būvniecība ierosināma, iesniedzot būvniecības ieceres iesniegumu - paskaidrojuma rakstu vai apliecinājuma karti, bet būvdarbi veicami pēc lēmuma par būvniecības ieceres akcepta pieņemšanas.

[17] Ēku būvniecību reglamentē ne tikai noteikumi Nr.500, bet arī speciālie būvnoteikumi – Ēku būvnoteikumi.

Ēku būvnoteikumu 6.punktā ir uzskaitīti būvniecības ieceres iesniegumu veidi – atkarībā no plānotās būvniecības ieceres. Savukārt minēto noteikumu 7.punkts noteic gadījumus, kad būvniecības ieceres dokumenti nav nepieciešami. Atbilstoši 7.6.apakšpunktam būvniecības ieceres dokumenti nav nepieciešami vienas sezonas vieglas konstrukcijas ēkām bez pamatiem (piemēram, siltumnīcām).

Kā redzams, arī jaunais regulējums pieļauj sezonas ēku būvniecību bez būvniecības ieceres dokumentiem.

Kā jau apgabaltiesa iepriekš atzina, lai gan strīdus malkas nojume ir vieglas konstrukcijas ēka bez pamatiem, tās ekspluatācijai nepiemīt sezonāls raksturs. Līdz ar to strīdus būve neatbilst būvei, kurai saskaņā ar Ēku būvnoteikumu 7.6.apakšpunktu nav nepieciešama būvniecības ieceres dokumentācija.

Līdz ar to atzīstams, ka strīdus nojumei ir nepieciešami būvniecības ieceres dokumenti.

[18] Saskaņā ar Ēku būvnoteikumu 22.punktu, ierosinot pirmās grupas ēkas jaunu būvniecību vai novietošanu, būvvaldē iesniedz paskaidrojuma rakstu kopā ar pārējiem šajā punktā paredzētajiem dokumentiem.

Minēto noteikumu 22.3.1.apakšpunkts paredz iesniegt saskaņojumu ar to zemes gabala īpašnieku, kura zemes gabals robežojas ar zemes gabalu, kurā plānota būvniecība, ja būvniecības ieceres atrašanās vieta pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos attālumus un tas ir atļauts, saņemot attiecīgo saskaņojumu.

Līgatnes novada apbūves noteikumu 2.60.apakšpunkts noteic, ka saimniecības ēka ir pie dzīvojamām mājām izvietota ēka, būve vai tās daļa, kas plānota vai tiek izmantota kādai saimnieciskai vajadzībai (šķūnis, klēts, kūts, pirts, garāža, automašīnas nojume, siltumnīca, dārza inventāra novietne, pagrabs u.c.). Tātad malkas nojume ir saimniecības ēka minētās normas izpratnē.

Noteikumu 5.14.3.apakšpunkts noteic, ka saimniecības ēku nevar izvietot tuvāk par trim metriem no zemes vienības robežas ar blakus zemes īpašumu. Šo attālumu var samazināt vai būvēt uz robežas, kaimiņiem vienojoties un saņemot rakstisku piekrišanu uz būvprojekta ģenerālplāna lapas vai detālplānojuma galvenās kartes.

Kā atzinusi Augstākā tiesa šajā lietā, lai arī apbūves noteikumi noteic, ka kaimiņa rakstveida piekrišana atspoguļojama būvprojekta ģenerālplānā vai uz detālplānojuma galvenās kartes, to nevar interpretēt tādējādi, ka šāda piekrišana nepieciešama vienīgi tad, ja pirms būvniecības ir jāizstrādā detālplānojums vai būvprojekts (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 3.marta spriedumu lietā Nr.SKA-127/2016 11.punktu*).

Tādējādi, ievērojot, ka nojume atrodas uz robežas ar pieteicēja zemes gabalu (tuvāk par trim metriem), trešajai personai bija jāsaņem pieteicēja kā kaimiņu zemesgabala īpašnieka piekrišana būvniecībai uz zemes gabalu robežas.

[19] Saskaņā ar Būvniecības likuma 17.panta ceturto daļu būvdarbus, kuru veikšanai nepieciešams paskaidrojuma raksts, drīkst uzsākt pēc tam, kad būvvalde tajā izdarījusi atzīmi par nosacījumu izpildi un speciālajos noteikumos paredzētajos gadījumos būvvaldē reģistrēti būvdarbu uzsākšanai nepieciešamie dokumenti.

Lietā nav strīda, ka trešā persona veikusi nojumes būvniecību bez saskaņošanas ar pieteicēju, bez šādai būvniecības iecerei nepieciešamajiem dokumentiem un bez būvvaldes akcepta.

[20] Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa noteic, ka būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, ir kvalificējami kā patvaļīga būvniecība.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā jēdziena „patvaļīga būvniecība" jēga jaunajā Būvniecības likumā būtībā nav mainījusies. Līdz ar to trešās personas nojumes būvniecība atzīstama par patvaļīgu arī jaunā Būvniecības likuma izpratnē.

[21] Saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta ceturtās daļas 1.punktu, veicot būvdarbu kontroli, būvinspektori atbilstoši to iestāžu kompetencei, kurās viņi nodarbināti, pārbauda būvdarbu uzsākšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Būvniecības likuma 18.panta piektā daļa noteic, ja būvinspektors saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 1.punktu konstatē patvaļīgu būvniecību, viņš aptur būvdarbus un uzraksta attiecīgu atzinumu, bet iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti vai būvdarbi uzsākti pirms atzīmes izdarīšanas būvatļaujā par projektēšanas nosacījumu izpildi;

2) par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, 18.panta piektās daļas 1.punktā paredzētās tiesiskās sekas – iepriekšējā stāvokļa atjaunošana – attiecināmas vienīgi uz normā tieši paredzētajiem gadījumiem. Proti, ja konkrētā būve attiecīgajā teritorijā nav pieļaujama saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai ja būvdarbi uzsākti pirms atzīmes izdarīšanas *būvatļaujā* par projektēšanas nosacījumu izpildi. Tas nozīmē, ja konkrētā veida būvei saskaņā ar tiesisko regulējumu nav nepieciešama būvatļauja (bet ir nepieciešams iesniegt būvvaldē apliecinājuma karti vai paskaidrojuma rakstu), nav pamata apsvērt šīs normas piemērošanu. Uz tādiem gadījumiem attiecināma vienīgi minētā panta piektās daļas 2.punkta norma, kas uzliek būvvaldei pienākumu lemt par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasību izpildes (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 31.marta sprieduma lietā Nr.SKA-155/2016 12.punktu*).

Tā kā normatīvie akti, izpildot tajos noteiktos nosacījumus, neaizliedz strīdus būves atrašanos konkrētajā vietā un būvatļauja nav nepieciešama, tad būvvaldei nav obligāts pienākums pieņemt lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu - patvaļīgās nojumes nojaukšanu.

Trešās personas gadījumā būvvaldei ir jāpieņem lēmums par atļauju veikt būvniecību pēc prasību izpildes, dodot iespēju personai noteiktā termiņā izpildīt normatīvo aktu prasības. Tādējādi trešajai personai tiks dota iespēja saņemt kaimiņa saskaņojumu un iesniegt nepieciešamos dokumentus vai normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pārvietot nojumi (ja tāda darbība ir iespējama) uz citu vietu, ievērojot Līgatnes apbūves noteikumus.

Tikai tad, ja persona nepilda lēmumu atļaut veikt būvniecību pēc prasību izpildes būvvaldes noteiktajā termiņā, tad būvvalde var lemt par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

[22] Tādējādi pieteicēja prasījums nav apmierināms pilnībā, jo tiesai nav pamata uzlikt pienākumu būvvaldei pieņemt lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu - patvaļīgās nojumes nojaukšanu. Tomēr, ievērojot, ka būvalde nepamatoti nekonstatēja nojumes patvaļīgu būvniecību un tāpēc Dome nepieņēma nekādu lēmumu, konkrēto situāciju nevar atstāt bez risinājuma, tāpēc pieteicēja prasītā administratīvā akta vietā būvvaldei uzdodams pienākums pieņemt lēmumu par atļauju veikt būvniecību pēc prasību izpildes, dodot iespēju trešajai personai noteiktā termiņā izpildīt normatīvo aktu prasības.

[23] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Ievērojot minēto, no Līgatnes novada pašvaldības par labu pieteicējam ir piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva par pieteikumu 28,46 *euro*.

[24] Tā kā apelācijas instances tiesa piemēroja tiesību normas, kuras nebija spēkā pirmās instances tiesas sprieduma sagatavošanas laikā, lietas izskatīšanas rezultāts atšķiras.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt /pers. B/ pieteikumu.

Uzdot Līgatnes novada būvvaldei viena mēneša laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās pieņemt lēmumu par atļauju veikt būvniecību pēc prasību izpildes, dodot iespēju /pers. C/ noteiktā termiņā izpildīt normatīvo aktu prasības.

Noraidīt /pers. B/pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Līgatnes novada domei izdot administratīvo aktu par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu.

Piespriest no Līgatnes novada pašvaldības par labu /pers. B/ (personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta – /adrese/) viņa samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro*.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(paraksts)* S.Liniņa

Tiesneses *(paraksts)* I.Kaļiņina

(paraksts) U.Mihailova